

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **W.M., A.M., W.M., K.M.**

i M.M.

skazanych z art. 190 § 1 k.k. i in.

po rozważeniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 września 2025 r.

kwestii dopuszczalności kasacji wniesionych przez obrońcę skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 19 grudnia 2024 r., sygn. akt IV Ka 1499/24,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Olkuszu

z dnia 10 czerwca 2024 r., sygn. akt II K 472/22

p o s t a n o w i ł:

- 1. na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. kosztami procesu za postępowanie kasacyjne obciążyć skazanych W.M., A.M., W. M., K.M., M.M., w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie zostali oskarżeni:

- W.M. o czyny: z art. 288 § 1 k.k., z art. 193 1 k.k. i z art. 190 § 1 k.k.,
- A. M. o czyny: z art. 288 § 1 k.k., z art. 193 1 k.k. i z art. 190 § 1 k.k.,

- W.M. o czyny: z art. 288 § 1 k.k., z art. 193 1 k.k. i z art. 190 § 1 k.k.,
- K.M. o czyny: z art. 193 1 k.k. i z art. 190 § 1 k.k.,
- M.M. o czyny: z art. 193 1 k.k. i z art. 190 § 1 k.k..

Czyny z art. 190 § 1 k.k. miały zostać popełnione na szkodę B.S. i E.V..

Sąd Rejonowy w Olkusz wyrokiem z dnia 10 czerwca 2024 r., sygn. akt II K 472/22, oskarżonych W.M., W.M. i M.M. uznał za winnych popełnienia zarzucanych im czynów i wymierzył:

- W.M. za czyny z art. 288 § 1 k.k. i z art. 193 k.k. kary ograniczenia wolności, polegające na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, w wysokości odpowiednio 4 miesiące i 2 miesiące, a po ich połączeniu karę łączną 5 miesięcy ograniczenia wolności w wymienionej postaci. Za czyn z art. 190 § 1 k.k. - karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda. Nadto orzekł na rzecz B.S. i E.V. solidarnie kwotę 3000 zł tytułem nawiązki,
- W.M. za czyny z art. 288 § 1 k.k. i z art. 190 § 1 k.k. kary ograniczenia wolności, polegające na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, w wysokości odpowiednio 3 miesiące i 2 miesiące, a po ich połączeniu karę łączną 4 miesięcy ograniczenia wolności w wymienionej postaci. Za czyn z art. 193 - karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda. Nadto orzekł nawiązki, w tym na rzecz B.S. i E.V. solidarnie w kwocie 2000 zł,
- M.M. za czyny z art. 193 k.k. z art. 190 § 1 k.k. kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda, po ich połączeniu karę łączną grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 10 zł każda.

Wobec A.M. i K.M. Sąd postępowanie karne warunkowo umorzył, w obu wypadkach na okres 3 lat próby, nadto orzekł nawiązki, w tym na rzecz B.S. i E.V. solidarnie w kwocie 2000 zł – wobec A.M. i w kwocie 1000 zł wobec K.M.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych – B.S. i E.V. – Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 19 grudnia 2024 r., sygn. akt IV Ka 1499/24, zaskarżony wyrok zmienił m.in. w ten sposób, że uchylił orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania wobec A.M. i K.M., uznał te oskarżone za winne popełnienia zarzuconych im czynów, wymierzył im jednostkowe kary grzywny i orzekł kary łączne grzywny: A.M. w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda, K.M. w wysokości 80 stawek dziennych po 10 zł każda. Zmienił też wyrok Sądu meriti w zakresie orzeczenia o nawiązkach, a w pkt 15 na mocy art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec wszystkich oskarżonych środek karny w

postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonych B.S. i E.V. na odległość mniejszą niż 10 metrów.

Kasacje (jednakowej treści) od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wniosła ustanowiona przez skazanych obrońca W.M., A.M., W.M., K.M. i M.M.. Zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie pkt 15, zawierającego orzeczenie o wspomnianym środku karnym, zarzucając orzeczenie tego środka bez określenia czasu jego obowiązywania. Zdaniem skarżącej powoduje to sprzeczność i zarazem niemożność wykonania środka karnego, zatem zachodzi uchybienie wskazane w „art. 439 pkt. 7 k.p.k.” (powinno być: w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.).

Podnosząc ten zarzut, autorka kasacji wnosiła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej środka karnego i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasacje prokurator Prokuratury Rejonowej w Olkuszu, nie dostrzegając, że na rzecz każdego ze skazanych wniesiono osobną kasację, wniósł „o uwzględnienie kasacji jako oczywiście zasadnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedmiotowe kasacje, niesłusznie przyjęte w Sądzie Okręgowym w Krakowie, należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalne z mocy ustawy. Zgodnie z treścią art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to nie dotyczy kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Zaistnienie jednego z tych uchybień wprowadzie podniesiono w kasacjach, jednak w sytuacji, gdy żadnemu z oskarżonych nie wymierzono bezwzględnej kary pozbawienia wolności, wypada to ocenić jako zabieg zmierzający do obejścia wspomnianego ograniczenia. Obrońca podniosła bowiem uchybienie, które bez wątpienia nie stanowi naruszenia prawa wymienionego w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., natomiast jest naruszeniem prawa materialnego – art. 43 § 1 k.k., który nakazuje precyzować okres obowiązywania orzeczonego środka karnego i w odniesieniu do zakazu kontaktowania się z określonymi osobami, o którym jest mowa w art. 39 pkt 2b k.k., stanowi, że sąd orzeka ten zakaz w latach, od roku do lat 15. Odnotował to, nie wyciągając jednak wniosku co do dopuszczalności kasacji, prokurator, który wskazał, że cyt. „Sąd nie określił zawnioskowanego w apelacji okresu obowiązywania tego zakazu wskazanego na okres 3 lat. Taki stan faktyczny powoduje, że środek karny z mocy swojej nieokreśloności, nabiera charakteru bezterminowego, podczas gdy przepis art. 43 § 1 k.k. wskazuje, że zakazy wymienione w art. 39 pkt 2-2 b k.k. orzeka (się) w latach od roku do lat 15, co obligowało Sąd do określenia czasookresu obowiązywania środka karnego”. Nie wynika z tego, że prokurator podzielił pogląd

autorki kasacji, iż zaistniałe uchybienie powoduje sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiającą jego wykonanie. Taka sprzeczność by zaistniała, gdyby w wyroku zamieszczono dotyczące tej samej kwestii (w tym wypadku środka karnego polegającego na zakazie zbliżania się do pokrzywdzonych) dwa lub więcej rozstrzygnięcia, pozostające do siebie w takiej relacji, że naraz nie da się ich wykonać (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., V KK 534/18; postanowienie tego Sądu z dnia 24 października 2024 r., III KK 368/24). Natomiast gdy orzeczenie zawiera rozstrzygnięcie, które z powodu jego nieprawidłowości nie nadaje się do wykonania (w przedmiotowej sprawie z powodu niewskazania okresu obowiązywania środka karnego), to taka wadliwość wyroku, o ile nie wynika ze sprzeczności w nim zawartej, nie stanowi bezwzględnej przyczyny odwoławczej. W uzupełnieniu należy odnotować, że obrońca powołała orzeczenia Sądu Najwyższego, z których żadne nie potwierdza zasadności kasacji. Np. eksponowała (pogrubiając i podkreślając tekst) wyrok z dnia 5 marca 2024 r., II KK 614/23, w którym stwierdzono, iż przeoczenie ustawowego wymogu określenia czasu trwania zakazu określonego w art. 39 pkt 2b k.k. należy uznać za rażące naruszenie prawa karnego materialnego. Powołała też analogiczny w treści wyrok z dnia 24 sierpnia 2016 r., III KK 271/16, w którym również za rażąco naruszający art. 43 § 1 k.k. uznano wyrok orzekający bezterminowo środek karny w postaci zakazu zbliżania się oskarżonego do pokrzywdzonego. Skoro tak, to budzi zdziwienie, że obrońca, będąca podmiotem fachowym, interpretowała te orzeczenia, potwierdzające rażące naruszenie prawa materialnego (art. 43 § 1 k.k.), jako wspierające tezę o zaistnieniu uchybienia z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., zwłaszcza że w żadnym z nich Sąd Najwyższy takiego poglądu nie wyraził.

Przy kasacji wnoszonej przez stronę na korzyść, gdy oskarżonego nie skazano na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, opisane w skardze uchybienie musi w sposób rzeczywisty mieścić się w formule uchybień, które określone są w art. 439 § 1 k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2014 r., IV KK 215/14), zaś przy badaniu tej kwestii w toku kontroli dopuszczalności kasacji konieczne jest stwierdzenie, że treść postawionego zarzutu rzeczywiście odpowiada podniesionemu naruszeniu prawa. Jeżeli tak nie jest, co ma miejsce w niniejszej sprawie, należy podjąć decyzję o odmowie przyjęcia kasacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2002 r., IV KK 376/02; z dnia 11 grudnia 2013 r., IV KK 402/13; z dnia 1 czerwca 2016 r., IV KK 182/16, z dnia 1 marca 2024 r., V KK 17/24 i in.). W konsekwencji w rozpatrywanej sprawie w grę wchodzi wniesienie kasacji w trybie art. 521 § 1 k.p.k. przez wymieniony w tym przepisie podmiot, do którego powinien wystąpić właściwy sąd, ewentualnie z inspiracji zainteresowanej osoby, która może też bezpośrednio wystąpić do wspomnianego podmiotu o wniesienie kasacji.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w pkt 1 postanowienia, co skutkowało w pkt 2 obciążeniem skazanych kosztami procesu za postępowanie kasacyjne (art. 637 § 1 w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.).

[WB]

[a.ł]